

BEVEZETÉS

2008-ban *Pléh Csaba* szerkesztésében megjelent a Pedagógusképzésnek egy tematikus száma, amely a nevelés és az új idegtudomány kapcsolatával foglalkozott. Ezt a hagyományt folytatjuk, egyrészt új tematikus számmal jelentkezünk, másrészt a kötet tanulmányai a tanulás sokszínű világának a nevelés szempontjából fontos, illetve új problémáit, megközelítésmódjait tárgyalják. Arra törekedtünk, hogy olyan témákat elemezzünk, amelyek nem csak azt érzékeltetik, hogy az elmúlt évtizedekben jelentős mértékben átalakult a „tanulás tudománya”, hanem azt is, hogy ez mélyen befolyásolta, befolyásolja a nevelés gyakorlatát különféle szinteken, szintereken.

Napjainkban jól érzékelhető, hogy a tanulás eredményességének problémáival nem csak egyéni és/vagy osztálytermi szinten szükséges foglalkozni, ti. az e téren fellépő kihívásokkal szembe kell néznie az oktatáspolitikáknak is. *Halász Gábor* tanulmánya a sikeres országok *tanuláscentrikus oktatáspolitikáinak* konkrét sajátosságait mutatja be, különös figyelemmel arra a törekvésre, hogy sor kerüljön mindenegyves tanuló „autentikus” tanulására. Az eredményes oktatáspolitikák felhasználják a tanulás kutatás új eredményeit, s *Nahalka István* tanulmányában ezeket, *a pszichológiában és a pedagógiában megjelent új megközelítéseket*, tendenciákat tekintti át erősen koncentrálva a mai gyakorlati problémákra, következményekre. Sokféle tapasztalatot szerezhettünk arról a hazai pedagógiában, hogy elhanyagoljuk a pedagógiai jelenségek kulturális aspektusait, s *Győri János* munkája éppen azt mutatja be, hogy a kultúra egyes alapvonásai miképpen tükröződnek a formális oktatásban, *a tanulás és a tanítás milyen szoros kapcsolatban áll a kulturális kontextussal*, amelyből létrejött, és amelyért működik.

Hogyan is tanulunk társas-társadalmi helyzetekben, milyen a társas-társadalmi és az egyéni megismerés közötti kölcsönhatás? Ezekkel az izgalmas kérdésekkel foglalkozik többek között *Kiss Paszkál* tanulmánya a *szociális reprezentáció* kapcsán. A kognitív forradalom mellett ma már a pszichológiában *affektív forradalomról* is beszélhetünk, s ennek főbb jellegzetességeivel ismerkedhet meg az olvasó *Gombos Katalin, Bányai Éva és Varga Katalin* tanulmányából. Mindemellett empirikus vizsgálatok eredményei alapján a szuggesztív tanáregyéniségek ismérvei és a hallgatóknak az előadókhoz fűződő archaikus érzései is feltárnak a cikkben.

A pedagógiában a tanulást egyre inkább olyan folyamatként értelmezik, amelyben a tanuló aktív résztvevő. *Katona Nóra* tanulmányában a különböző motivációs elméletek elemző áttekintése alapján eljut *az önszabályozó tanulás motivációs rendszerének* – a mindennapi tanulási helyzetek sokrétűségéhez illeszkedő – komplex leírásáig. Ugyancsak a motiváció témakörével foglalkozik *Gaskó Krisztina*, tanulmányában bemutatja *a serdülők tanulási motivációnak* alakulásával foglalkozó empirikus vizsgálatának koncepcionális hátterét, módszereit és eredményeit. A pedagógusok, a szülők, a gyerekek közül sokan birkóznak *tanulási zavarokkal*, ne-

hézségekkel, magatartási zavarokkal, s a problémákkal való megküzdéshez ad segítséget *Reinhardt Melinda és Kökönyei Gyöngyi* tanulmánya különböző fogalmak tisztázásával, tanulási, magatartási folyamatok leírásával, a magatartási és tanulási zavarok közötti kapcsolatok elemzésével.

Ha nem csak jelszóként kezeljük az életen át tartó tanulást, akkor fontos témaként érdemes kezelnünk *a felnőttek tanulását, a felnőtt tanuló* megértését. Az andragógia legfontosabb megközelítéseit tárja az olvasók elé e kérdéskörben *Sz. Molnár Anna* úgy, hogy megmutatja az önirányítóvá váló felnőtt tanulók sajátosságait. Értékelés a tanulásért, ez a megfogalmazás sok pedagógiai fejlesztés kiindulópontja. *Rapos Nóra* nemzetközi tapasztalatok alapján ráirányítja a figyelmet arra, hogy miképpen lehetne elkezdni *a fejlesztő értékelés megvalósítását a pedagógusképzésben*, s ehhez konkrét módszertani ötleteket is ad.

A fenti rövid áttekintésből érzékelhető, hogy az összeállítás a tanulást különböző aspektusokból közelíti meg a makroszinttől a mikro szintig, az elméleti hangsúlyoktól a gyakorlati kérdések előtérbe helyezéséig. Az olvasás során az is nyilvánvalóvá válhat, hogy a szerzők nem mindenben vallanak azonos álláspontot, hogy számos nyitott kérdést, megoldandó elméleti és gyakorlati problémát fogalmaznak meg. Találkozhatnak az érdeklődők ismétlődésekkel, átfedésekkel, amelyeket szándékosan meghagytunk, ti. nem akartuk a tanulmányok szakmai logikáját megbontani, illetve éppen az azonos részművek, problémák esetén lehet láttatni az eltérő megközelítéseket.

Nem törekedtünk, törekedhettünk a tanulás komplex rendszerének elemzésére, értelmezésre, de azt reméljük, hogy a változatos tartalmú, megközelítésű kötet megszólítja a pedagógusképző intézmények oktatóit, doktorjelöltjeit és tanárjelöltjeit is.

Golnhofer Erzsébet